
Utlåtande angående

Stora torget och Bondtorget, Västerås

Gestaltningssprogram feb 2019

White arkitekter

Sammanställd av Sofia Lewén och Emma Lysholm

2019.04.26

Vidare kontakt

Sofia Lewén

076-639 47 72

sofia.lewen@white.se

Under samrådet för Stora torget och Bondtorget har vi på White arkitekter genomfört en intern workshop för Stora torget där vi analyserat förslaget utifrån sociala hållbarhetsaspekter. Nedan redovisas våra tankar kring förslaget och vår förhoppning är att dessa kan bidra till att lyfta slutresultatet när Västerås centrala torg ges en ny gestaltning.

Att den urbana träffpunkten som torget utgör är en viktig plats för varje stad är något vi alla är överens om. En väl genomtänkt gestaltning av denna plats innebär möjligheter för Västerås centrum att stärka sin attraktivitet och berika staden genom att skapa en ny målpunkt och en plats som bygger vidare på och stärker stadens identitet.

Förslagets styrkor ur ett socialt hållbart perspektiv

Inkluderar alla

Olika skalor

Genom att adressera både den stora och den mer intima skalan skapas både separata rumsligheter och en överblickbar och lättillgänglig helhet. Detta skapar förutsättningar för att bjuda in människor från olika sociala grupper att ta platsen i anspråk parallellt vilket skapar både en upplevd och en faktisk trygghet. Detta är viktigt på en offentlig plats i ett samhälle som allt oftare präglas av segregation och polarisering. Även den större skalan är viktig i detta avseende då den behöver kunna svara mot behoven som finns då större grupper samlas, både vid tillfällen då nya minnen skapas i samband med evenemang men torget utgör också en rumslig manifestation av vårt demokratiska samhälle.

Tillgänglighet

Markbehandlingen, trappor och ramper. Detta är en plats som ska vara tillgänglig för alla i staden och genom den förslagna markbearbetningen med ett plant, lättbeträdbart stadsgolv försäkras ni

white

att fler kommer få den fysiska möjligheten att röra sig fritt här. Att tillhandahålla en stor sammanhängande yta ger också möjlighet till större samlingar i ett centralt läge.

Olika karaktärer/rumsligheter

Trädlunden som ett nytillskott på torget. Att tillföra träd med dess intima och lugna men samtidigt lekfulla karaktär bjuder in stadens invånare att uppehålla sig på och en plats att vilja att besöka. Genom att behandla den här platsen med olika material åstadkommer den variation som är så viktig på offentliga platser.

Aktivering av torgytan

Lös möblering på torget. Den flyttbara och flexibla möbleringen bjuder in till att vistas längre på torget och ger en känsla av närvaro även när det är folktomt. Ett grepp som framgångsrikt genomförts på flera platser bla på Fristadstorget i Eskilstuna.

Trygghet

Ljussättning

I det gemsamma rummet är belysning en viktig aspekt för att skapa trygghet över dygnets alla timmar, något som är omhändertaget i gestaltningsprogrammet.

Förslaget kan utvecklas för att adressera de sociala hållbarhetsaspekterna ytterligare avseende planering för olika perspektiv/målgrupper, att utveckla aktiveringen av torget och kring gestaltning för att främja hållbara beteenden.

Social kontext och inkludering - olika perspektiv

Gestaltningsprogrammet lyfter barnperspektivet och refererar till en god grundutformning som möjliggör för utforskande och lek. Att låta barnperspektivet få påverka gestaltningen än mer har potential att tillföra element som kanske inte förväntas traditionellt på ett stadstorg men som berikar. Exempel på detta är platsen utanför Tate Modern, London som med sina skulpturala gungor skapar både plats för lek och betraktelse eller på hemmaplan fontänen på Sigmatorget som genom sin föränderlighet väcker nyfikenhet och bjuder in till utforskande och lek.

Stor vikt har lagts vid att göra torget tillgängligt och skapa platser med till viss del olika karaktär. Vi efterlyser en gestaltning som baseras på en analys av den befintliga sociala kontexten och vilka perspektiv omdaning förväntas adressera. Vi saknar tex unga vuxna tjejer som White belyst i projektet "Flickrum" och där det bland annat lyfts fram att tjejer efterfrågar intima sittplatser gärna med utblick och under tak.

Att skapa plats för aktivitet för alla åldrar befolkar torget och att tillhandahålla utrustning genom utlåning för till exempel brädspel, boule och tidningar genom en biblioteksfilial eller på annat sätt kan göra torget till en destination i sig. Verksamheten i Bryant Park, New York ett bra exempel som är intressant att inspireras av.

Aktivering av torget – skillnaden mellan öde och inbjudande

En stor torgyta för olika event är en tillgång men den behöver en målpunkt för att inte upplevas tom när det inte pågår aktiviteter. Den lösa möbleringen bidrar men att tillhandahålla en

destination omsorgsfullt placerad i anslutning till eller på denna yta som vänder sig utåt och ger möjlighet till överblick skulle berika torget.

Det kan vara en utveckling av det befintliga "Unter den linden"-konceptet som har potential att ta större plats på det tomma torget eller en aktivering av själva torgytan som den föreslagna skridskobanan vintertid utgör men som finns där även under övriga årstider.

Att bereda plats på torget för ett mindre café eller en foodtruck i det norra hörnet flyttar ut verksamhet på torget, möjliggör variation och ger potential att tillvarata det soldränkta läget.

Gestaltning för hållbara beteenden och trygghet

Korsande flöden - Cykelbana

Att behålla cykelstråket genom en av stadens viktigaste gågator och längs med torgets södra sida, känns tveksamt eftersom det skär av verksamheterna i Sigmahuset från själva torgytan. Genom föreslagna begränsningar som påverkar cyklisternas hastighet kan korsande flöden fungera, att föredra vore dock en alternativ cykelväg utan begränsningar för att göra cyklandet genom centrum attraktivt.

Det ska vara enkelt att göra rätt

Genom en medveten planering och gestaltning av hur avfallshantering fungerar på torget finns möjlighet att öka medvetenheten hos invånarna och vara förebildlig genom sortering av avfall. Rätt placerade och rätt dimensionerade cykelställ är ett annat viktigt inslag i anslutning till torget.

Taxizoon

Idag finns ett välanvänt taxistopp i anslutning till Stadshotellet. En synlig plats som skapar trygghet och tillgänglighet. Denna kvalitet är i dagsläget inte specificerad i gestaltningsprogrammet och har ingen presenterad strategi/hantering vilket är något som behöver ses över.

Avslutande reflektion

Att analysera gestaltningsprogrammet för torget utifrån sociala hållbarhetsaspekter såsom social kontext, att inkludera alla, gestaltning för hållbara beteenden, socialt ansvarstagande och trygghet ger underlag för fortsatt fördjupning. Att bryta ur ett perspektiv på hållbarhet ger inte den helhetsbild som krävs för projektet och vi förespråkar en fördjupning av de ekologiska hållbarhetsaspekterna till exempel genom en analys av torgets möjlighet att leverera ekosystemtjänster där Boverkets nya vägledning kan var ett stöd eller den vägledning kring ekosystemtjänster som togs fram inom projektet co/city 2014. Ur gestaltningsmässig synvinkel efterlyser vi den vision som ligger till grund för torgets gestaltning som går utöver de identifierade funktioner och en modern karaktär som redovisas i gestaltningsprogrammet. **En vision som kanske resulterar i det oväntade med sikte på framtiden.**